

Lista najważniejszych zmian merytorycznych wprowadzonych do projektu ustawy o Państwowej Służbie Ochrony/Służbie Ochrony Państwa pomiędzy majem¹ a październikiem² 2017 r., czyli na etapie prac rządowych

- Zaznaczono, że w przypadku ochrony obiektów służących prezydentowi i rządowi „środki techniki ochronnej są zapewniane przez SOP”.
- Podkreślono, że w Służbie Ochrony Państwa „mogą być zatrudniani pracownicy, do których nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej”.
- Wprowadzono ustawowy katalog wymogów, które muszą spełniać Komendant SOP i jego zastępca, obejmujących m.in. posiadanie obywatelstwa polskiego, „nieskazitelny charakter” i wyższego wykształcenia, korzystania z pełni praw publicznych i potwierdzonego przez IPN niewspółpracowania z organami aparatu represji PRL-u.
- Ustawa w obu wersjach wskazywała, że wobec osób posiadających immunitet (dyplomatyczny, parlamentarny, sędziowski, prokuratorski) SOP nie może przeprowadzać kontroli osobistej i bezpieczeństwa oraz ujmować ich, nawet jeśli stwarzają „bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia ludzkiego, a także zagrożenie dla chronionego mienia”. Wyjątkiem były działania podejmowane „w obronie koniecznej lub stanie wyższej konieczności”. Zmianie uległ katalog organów, które należy powiadomić w takiej sytuacji. W majowej wersji projektu zakładano, że należy „niezwłocznie powiadomić właściwe przedstawicielstwo dyplomatyczne lub urząd konsularny” oraz „urząd obsługujący ministra właściwego do spraw zagranicznych”. W wersji październikowej zdecydowano, że w przypadku dyplomatów „należy niezwłocznie powiadomić urząd obsługujący ministra właściwego do spraw zagranicznych”, a w przypadku posłów, senatorów, sędziów i prokuratorów, odpowiednio Marszałka Sejmu, Marszałka Senatu, Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego lub Prokuratora Generalnego.
- Silniej związano instytucję koniecznością ochrony praw człowieka. Początkowo zakładano, że funkcjonariusze następcy BOR-u mogliby odstąpić od zasady, że ich czynności „powinny być wykonywane w sposób możliwie najmniej naruszający dobra osobiste osoby, wobec której zostają podjęte”, gdyby okazało się to „niezbędne dla zapobieżenia bezpośredniemu zagrożeniu dla życia lub zdrowia” ochraniających osób. Później z tego wyjątku zrezygnowano.
- Zrezygnowano z rozwiązania, że w przypadku zagrożenia realizacji zadania ochrony obiektów prezydenta i rządu do pomocy Służbie Ochrony Państwa „mogą być użyte oddziały i pododdziały Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej”.
- Następca Biura Ochrony Rządu „uzyskuje, gromadzi i przetwarza, także bez wiedzy i zgody osoby, której dane dotyczą, informacje, w tym dane osobowe, od organów władzy publicznej, służb lub innych podmiotów lub ze zbiorów danych prowadzonych przez te organy, służby i podmioty”. Podjęto decyzję, że nie realizuje tej czynności wobec osób ochraniających.
- Do katalogu przestępstw popełnionych przez funkcjonariuszy i pracowników Służby Ochrony Państwa w związku z wykonywanymi przez nich obowiązkami, w związku z którymi Służba Ochrony Państwa może podjąć wobec nich czynności operacyjno-rozpoznawcze, dodano ujawnienie lub wykorzystanie „informacji niejawniej o klauzuli »tajne« lub »ściśle tajne«”. W wersji majowej przewidywano jedynie przestępstwa łapownictwa biernego i czynnego, nadużycia uprawnień – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu”.
- Ustalono, że po zakończeniu kontroli operacyjnej komendant Służby Ochrony Państwa będzie informował o jej wynikach (a także, na żądanie, o jej przebiegu) prokuratora generalnego. Majowa wersja projektu zakładała informowanie jedynie „właściwego prokuratora”.
- Doprecyzowano, że w Służbie Ochrony Państwa może pracować jedynie osoba, która „nie pełniła służby zawodowej, nie pracowała lub nie była współpracownikiem organów bezpieczeństwa państwa wymienionych w art. 5 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu”.
- Uznano, że żołnierz Żandarmerii Wojskowej lub żołnierz zawodowy nie może być na własną prośbę przeniesiony do służby w Służbie Ochrony Państwa. Rozwiązanie tego rodzaju przewidywał projekt w wersji majowej.
- Zmniejszono szacowany koszt ustawy, czyli planowane wydatki związane ze Służbą Ochrony Rządu. W maju szacowano, że w latach 2017–2027 wyniosą one maksymalnie 3,41 mld zł, natomiast w październikowej wersji skierowanej do Sejmu była mowa o kwocie 3,34 mld zł w latach 2018–2027.

Wszystkie te zmiany znalazły się także w finalnej wersji ustawy³.

¹ Projekt ustawy o Państwowej Służbie Ochrony z 22 V 2017 r.

² Projekt ustawy o Służbie Ochrony Państwa z projektami aktów wykonawczych, druk nr 1916 z 10 X 2017 r.

³ Ustawa o Służbie Ochrony Państwa uchwalona na posiedzenie nr 53 Sejmu w dniu 8 XII 2017 r.